

бути створені умови для підтримки цифровізації бізнесу через можливість залучення кредитних коштів на пільгових умовах для впровадження нових виробничих технологій, складних програмно-апаратних комплексів та інженерного програмного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Plattform Industrie 4.0. URL: <https://www.plattform-i40.de/PI40/Navigation/EN/Home/home.html>
2. Alliance Industrie du Futur. URL: <http://www.industrie-dufutur.org/>
3. National Industry 4.0 Plan (Impresa 4.0). URL: <https://www.mise.gov.it/index.php/en/202-news-english/2036690-national-industry-4-0-plan>
4. Landscape Industry 4.0 in Ukraine. Аналітичний огляд інноваторів та стану в Україні в сфері Індустрії 4.0. URL: <https://industry4-0-ukraine.com.ua/landscape/#firstPage>
5. Gartner Top 10 Strategic Technology Trends for 2020. URL: <https://www.gartner.com/smarterwithgartner/gartner-top-10-strategic-technology-trends-for-2020/>

Вострякова Валентина,

к.е.н., доцент кафедри бізнес-економіки
та підприємництва ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

vvostriakova@kneu.edu.ua

Махова Галина,

к.е.н., доцент кафедри бізнес-економіки
та підприємництва ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

halyna.makhova@kneu.ua

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ПАТЕНТНОГО ПОШУКУ

Анотація. Описаний традиційний погляд на використання патентної інформації. Розглянуто можливості патентного пошуку для обґрунтування та прийняття стратегічних рішень компанії, визначені ключові сфери, в яких можуть бути використані результати патентного аналізу.

Ключові слова: інтелектуальна власність, патент, патентний пошук, інформація, стратегічні рішення.

Vostriakova Valentyna

Ph.D., Associate Professor

Business-Economy and Entrepreneurship Department

SHEI “KNEU named after Vadym Hetman”

yvostriakova@kneu.edu.ua

Makhova Halyna

Ph.D., Associate Professor

Business-Economy and Entrepreneurship Department

SHEI “KNEU named after Vadym Hetman”

halyna.makhova@kneu.ua

STRATEGIC ASPECTS OF PATENT SEARCH

Abstract. Traditional approach of patent information's using is reviewed. Opportunities of patent search for justification and making strategic decisions of company are analyzed. Main areas of patents' analysis results' using are defined.

Keywords: intellectual property, patent, patent search, information, strategic decisions.

Специфічні економічні умови, в яких функціонують сучасні компанії, ставлять нові вимоги до забезпечення відповідного рівня їх конкурентоспроможності [1]. На сьогодні вже недостатньо мати потужну виробничу базу або сировинні переваги. Все більшого значення набувають нематеріальні активи компанії, зокрема, торгові марки, патенти, гудвіл, ноу-хау та інше [2]. Відповідно, одним з ключових елементів забезпечення як ефективності компанії в цілому, такі рівня її конкурентоспроможності, є ефективне управління інтелектуальною власністю. Про її зростаючу роль як у глобальній економіці, економіках країн, так і для економіки компаній свідчить, зокрема, позитивна динаміка кількості патентних заявок по всьому світу (рис.1)

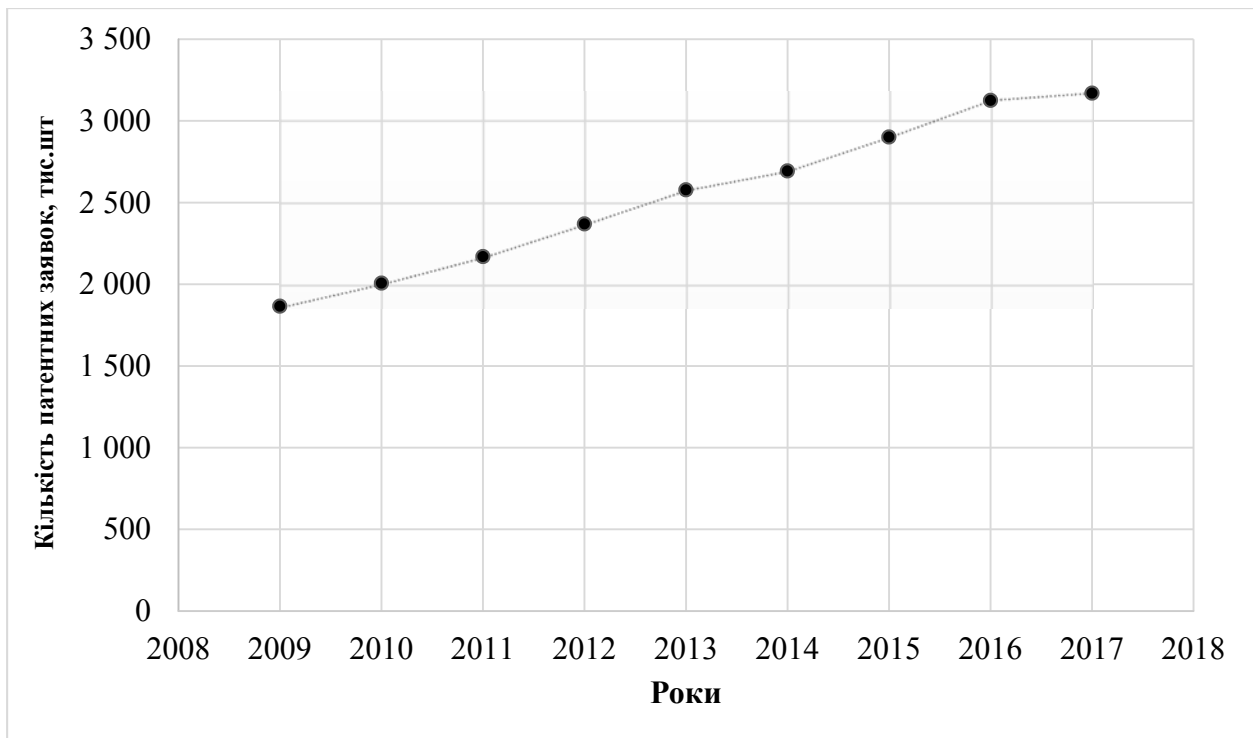

Рис. 1. Динаміка кількості патентних заявок в світі, 2009-2017рр., тис. шт. (побудовано на основі [3])

Збільшення кількості патентних заявок пов'язано із тими правами та перевагами, які отримує його власник, зокрема це виключні права, які дозволяють власнику обмежувати комерційне використання та експлуатацію винаходу іншими особами. Завдяки цим виключним правам власник патенту може отримати тимчасову монополію на використання винаходу, що забезпечує йому підсилення його ринкових позицій, можливе збільшення доходів від роялті та сприяє позитивному іміджу компанії в цілому. Патенти мають виключне значення для перетворення інноваційних ідей та винаходів на конкурентоспроможні продукти.

Однією з умов отримання патенту є новизна винаходу по відношенню до існуючого рівня техніки ("prior art"), тому традиційно аналіз патентної інформації розуміється як такий, що визначає які рішення існують в певній технічній сфері та як вони розвивалися. Тобто, увага фокусується саме на технічних аспектах винаходів. В той же час, данні результатів патентного пошуку можуть бути використані для обґрунтування та прийняття стратегічних рішень, починаючи від прийняття рішення щодо виходу на нові географічні ринки до рішення про злиття або поглинання. Традиційне використання патентної інформації на мікрорівні трансформувалося в більш стратегічне її використання, зокрема

завдяки розробці спеціалізованих комп'ютеризованих баз даних, які містять цю інформацію.

Так, розглядаючи можливість виводу на нові міжнародні ринки інноваційного продукту, компанії доцільно проаналізувати патентну інформацію на предмет існування патентів та їх валідності, які можуть захищати такі винаходи або їх частину в певній країні або регіоні, в яких винахід буде використовуватися або продаватися. Дані результати також формують уявлення про діяльність конкурентів, як існуючих, так і потенційних. Ці данні можуть бути визначальними для прийняття рішення про вихід на ринок конкретної країни.

Патентний аналіз дозволяє визначити доцільний напрям досліджень та розробок (R&D), оскільки надає інформацію про потік технологій, тенденції технологічних змін, життєвий цикл технологій, проблеми і рішення в розробці конкретної технології, технології і розробки конкурентів для рішення можливих проблем. Такий аналіз дозволяє уникнути суттєвих трат часу, зусиль та коштів при формулюванні програми досліджень та розробок, виявивши ті дослідження, які вже були опубліковані в патентній літературі. За даними WIPO мільйони доларів витрачаються щороку на дослідження, результати яких вже опубліковані.

Надзвичайно важливим є патентний пошук при розгляді питання ліцензування або купівлі певної технології, оскільки він дає відповіді на такі питання:

- чи захищена дана технологія патентом або знаходиться у вільному доступі?
- наскільки цінною є технологія?
- хто може бути потенційним ліцензіатом?
- чи є технологія ключовою для бізнесу?

Одним із способів отримання технології є злиття та поглинання (M&A) [4]. Визначивши підприємства, що володіють бажаною технологією, доцільно провести додатковий патентний аналіз з метою звуження вибору і прийняття рішення, яка з компаній максимально задовольнить мету злиття або поглинання. Також це дозволить вирішити низку питань, таких як: чи насправді технологія така приваблива? Чи оцінена компанія об'єктивно? Хто є ключовими розробниками і чи залишаться вони у новій компанії?

Відповідь на останнє питання визначає тих розробників, які є життєво необхідні для майбутнього даної компанії та найбільш важливих розробників в компаніях-конкурентів. Це є основою пошуку персоналу та ефективного управління ним.

Таким чином, використання результатів патентного пошуку дозволяє вирішувати не тільки техніко-технологічні питання, пов'язані із визначенням відповідності критеріям патентоспроможності, але й інструментом аналізу при прийнятті стратегічних рішень в

таких сферах, як вихід на нові ринки [5], визначення напрямів НДДКР, стратегії ліцензування, злиття та поглинання, управління людськими ресурсами тощо.

Список використаних джерел:

1. Доклад 2017 г. о положении в области интеллектуальной собственности в мире – «Нематериальный капитал в глобальных цепочках создания стоимости» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wipo.int/publications/ru/details.jsp?id=4225&plang=RU>. – Назва з екрану.
2. Мировые показатели деятельности в области интеллектуальной собственности: в 2018 году число заявок на регистрацию патентов, товарных знаков и промышленных образцов достигло рекордных уровней [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wipo.int/pressroom/ru/articles/2019/article_0012.html. – Назва з екрану.
3. World Intellectual Property Indicators 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_941_2018.pdf. – Назва з екрану.
4. Грант Р.М. Современный стратегический анализ. 5-е изд. / Пер.с англ. Под. ред.. В.Н. Фунтова. – СПб.: Питер, 2011. – 560 с.: ил. – (серия «Классика МВА»).
5. Взаимодействие между законодательством об интеллектуальной собственности и конкурентным правом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ictsd.org/bridges-news/%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8B/news/%D0%B2%D0%B7%D0%B0%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%B5-%D0%BC%D0%B5%D0%B6%D0%B4%D1%83-%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE%D0%BC-%D0%BE%D0%B1-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B9-%D1%81%D0%BE%D0%B1%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B8-%D0%B8>. – Назва з екрану

Горова Ксенія

к.е.н., доцент кафедри менеджменту та оподаткування

Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ksenya.gf@gmail.com

МІСЦЕ УКРАЇНИ СЕРЕД КРАЇН ЛІДЕРІВ ВИРОБНИЧОГО АУТСОРСИНГУ